

COMMISSIE VOOR DE MODERNISERING VAN DE **RECHTERLIJKE ORDE**

Producten van de jeugdrechtbank

Januari 2012

INHOUDSOPGAVE

1. ALGEMEEN KADER	3
1.1. WAAROM DE PRODUCTEN VAN DE JEUGDRECHTBANK BEPALEN?	3
1.1.1. <i>Waarom producten bepalen?</i>	3
1.1.2. <i>Waarom vandaag de producten van de jeugdrechtbanken in kaart brengen?</i>	5
1.2. GEBRUIKTE BEGRIPPEN	6
1.2.1. <i>Producten</i>	6
1.2.2. <i>Processen - activiteiten - activiteitenblokken</i>	7
1.2.3. <i>Proporties</i>	8
1.2.4. <i>Volumes</i>	9
1.2.5. <i>Scenario's</i>	9
1.3. WERKWIJZE	10
1.3.1. <i>Voorafgaandelijk</i>	10
1.3.2. <i>Tijdens het project</i>	11
2. DE PRODUCTEN	13
2.1. INLEIDING	13
2.2. PRODUCTENOVERZICHT	13
2.3. PRODUCTEN VAN GROEP I – BURGERLIJKE BESLISSINGEN	14
2.3.1. <i>Eindvonnissen inzake adoptie (product I-01)</i>	15
2.3.2. <i>Beslissingen inzake opname en verblijf binnen een inrichting voor geesteszieken (product I-02)</i>	15
2.3.3. <i>Eindvonnissen of daarmee gelijk te stellen vonnissen inzake conflicten tussen ouders, grootouders of derden i.v.m. omgangsrecht, onderhoudsgeld e.d. (producten I-03 t.e.m. I-06)</i>	16
2.3.4. <i>Andere producten (product I-99)</i>	18
2.3.5. <i>Ontzetting uit de ouderlijke macht en provoogd</i>	18
2.4. PRODUCTEN VAN GROEP II – PROTECTIONELE BESLISSINGEN	18
2.4.1. <i>Protectionele vonnissen (producten II-01 t.e.m. II-04)</i>	20
2.4.2. <i>Vonnissen jegens ouders (product II-05)</i>	21
2.4.3. <i>In kabinet genomen protectionele beslissingen (producten II-06 t.e.m. II-09)</i>	22
2.4.3.1. <i>BESLISSINGEN NA BESPREKING</i>	22
2.4.3.2. <i>BESLISSINGEN ZONDER BESPREKING</i>	23
2.4.4. <i>Andere producten binnen de protectionele sfeer (II-10 tot II-13 en II-99)</i>	24
2.5. GROEP L – PRODUCTEN WAAR ENKEL DE GRIFFIE IN TUSSENKOMT	26
2.5.1. <i>Behandeling van beroepen in burgerlijke en protectionele zaken (resp. producten L-01 & L-02)</i>	26
2.5.2. <i>Ondersteunde zittingen ("bodewerk") (producten L-10 & L-11)</i>	26
2.5.3. <i>Archivering en transport van stukken (product L-30)</i>	27
2.6. GROEP C – ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN	27
3. VOLGENDE STAPPEN	29
3.1. ACTIES	29
3.1.1. <i>Nagaan van de beschikbaarheid van volume-gegevens</i>	29
3.1.2. <i>Nagaan en desgevallend bewerkstelligen van de eenduidigheid van volume-gegevens</i>	30
3.1.3. <i>Bekomen van nodige maar nog niet beschikbare volume-gegevens</i>	30
3.2. ACTOREN	31
3.2.1. <i>Het terrein</i>	31
3.2.2. <i>Het CIV</i>	31
3.2.3. <i>Het VBSW</i>	31

1. ALGEMEEN KADER

1.1. WAAROM DE PRODUCTEN VAN DE JEUGDRECHTBANK BEPALEN?

Deze vraag omvat twee subvragen, die elk afzonderlijk zullen worden beantwoord.

1.1.1. Waarom producten bepalen?

Producten kunnen omschreven worden als het resultaat van activiteiten die binnen een organisatie (bijv. een jeugdrechtbank) verricht worden.

Als dusdanig vormen zij de schakel tussen enerzijds processen (activiteiten, inzetten van middelen op een bepaalde manier), en anderzijds de doelstellingen en opdrachten van een organisatie (beantwoordt wat de organisatie voortbrengt aan de verwachtingen). Anders gesteld: het concept “product” speelt een centrale rol bij vragen naar efficiëntie en effectiviteit.

De vraag hoe efficiënt een organisatie is, kan herleidt worden tot:

- kan de organisatie de producten die zij voortbrengt, produceren aan een lagere kostprijs (bijv. met minder of goedkopere werkrachten), zonder op kwaliteit in te boeten (m.a.w. zuiniger zijn)?

of

- kan de organisatie voor eenzelfde kost meer product-eenheden van eenzelfde kwaliteitsniveau produceren (m.a.w. productiever zijn)?

De vraag naar effectiviteit, kan geformuleerd worden als:

- kan, voor een gegeven budget en kostprijs, de organisatie met haar producten (door kwaliteitsverbetering of door een betere combinatie van het productenaanbod) nog meer effect of impact verkrijgen, zodat haar opdrachten en doelstellingen nog meer of beter gerealiseerd worden?

Het hanteren van het concept “product” binnen de overheidssector is niet nieuw. Reeds in 1991 werd in het Belgisch federaal openbaar ambt een operatie “radioscopie” (doorlichting), doorgevoerd, met “product” als centraal begrip^{1,2}. Er werd in die jaren zelfs voor de griffies

¹ Zie bijv. Bouckaert, G. & Thijs N. (2003) Kwaliteit in de overheid. Een handboek voor kwaliteitsmanagement in de publieke sector op basis van een internationaal comparatieve studie, Gent, Academia Press 2003, p. 452

van hoven en rechtbanken en voor de parketsecretariaten een inventaris gemaakt van “producten” en de eraan verbonden personeelskosten (in onze actuele optiek zouden we eerder van intermediaire producten spreken).

Vandaag spelen “producten” een sleutelrol bij een aantal projecten waar de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde initiatiefnemer of spilactor is:

- Eind 2007 startte de Commissie met de uitbouw van een conceptueel kader en een model ter berekening van de kostprijs van de gerechtelijke producten, hetgeen vervolgens werd toegepast op de vredegerichten³ (project JustPax).
- Sinds het najaar van 2008 ondersteunt de Commissie de magistraat-projectleider van het project ‘Werklastmeting van de hoven en rechtbanken’ bij de ontwikkeling en de implementatie van het werklastmeetinstrument.⁴

Bij beide projecten ligt het accent op de efficiëntie: alle kostenaspecten voor het ene project, uitsluitend personeelsbehoeften (= de belangrijkste kostenfactor) voor het andere project.

Beide projecten hebben ook de lange-termijn-ambitie om respectievelijk kostprijs en werklast voor alle hoven en rechtbanken in kaart te brengen en doen dit via een dubbel gefaseerde aanpak:

- er wordt gewerkt per type rechtbank, waarbij het geheel in de tijd gespreid is: voor de kostprijs is gestart met de vredegerichten, voor de werklastmeting met de hoven van beroep, met een verdere chronologische spreiding tussen correctioneel, burgerlijk en jeugd
- binnen dergelijk deelproject zijn er een aantal fasen te onderscheiden: productbepaling, in kaart brengen van tijdsbesteding,...

Reeds ten tijde van het JustPax-rapport is er op gewezen dat *“het concept “product” zowel voor kostprijsberekening als voor werklastmeting een basisbestanddeel [is]. Wat hieromtrent in het kader van JustPax is ontwikkeld kan morgen perfect dienen voor een “werklastmeting vredegerichten”, zoals ook aan de vandaag bestaande producten voor de hoven van Beroep (resultaat van een project werklastmeting) in de toekomst een kostenplaatje kan worden gekoppeld”* (JustPax rapport, blz. 183). Tevens werd gesteld: *“Het bepalen van de eindproducten van een entiteit kan als een afzonderlijk project worden beschouwd. Tegelijk vormt dit zowel het eerste stadium op de weg naar een kostprijsberekening als op het pad van de werklastmeting”* (JustPax rapport, blz. 184).

² Zie bijv. Declerc, D. (1993) La radioscopie des besoins en personnel dans la fonction publique belge, in: L’Evaluation dans l’Administration, Centre universitaire de recherches administratives et politiques de Picardie (<http://www.u-picardie.fr/labo/curapp/revues/root/28/declerc.pdf>).

³ Zie www.cmro-cmoj.be/nl/realisaties/beheersinstrumenten/justpax - op deze webpagina zijn hyperlinks te vinden naar model, rapport en syntheserapport van het betreffende project.

⁴ De door de Commissie in dit kader voortgebrachte verslagen en adviezen zijn bestemd voor de magistraat-projectleider die de leiding heeft over het Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting. Een aantal van deze documenten zijn op de site van dit Bureau (www.vbsw-bpsm.be) te raadplegen.

1.1.2. Waarom vandaag de producten van de jeugdrechtbanken in kaart brengen?

Vroeg of laat zal elk type rechtbank, dus ook de jeugdrechtbank, geconfronteerd worden met een of meer van bovenvermelde projecten. Zo vond op 29 mei 2009 een gedachtewisseling plaats tussen vertegenwoordigers van de rechtscolleges van eerste aanleg en de magistraat-projectleider “werklastmeting”, waarop werd beslist vanaf dan de eerste aanleg reeds bij dit project te betrekken.⁵ De kans is reëel dat na de hoven van beroep en de arbeidsrechtbanken (delen van) de rechtbanken van eerste aanleg aan de beurt zijn voor de werklastmeting.

Het bepalen van de producten van deze rechtbanken zal dan een noodzakelijke stap zijn vooraleer kan gesproken worden over nodige behandelzeiten. De ervaring leert dat voor producten die sprekend zijn in termen van bijv. werklast, vandaag vaak niet de nodige gegevens zijn te vinden in de geïnformatiseerde databanken. Als bijgevolg de producten kunnen bepaald worden, enige tijd vooraleer men de behandelzeiten in kaart brengt, dan geeft dit aan de daartoe bevoegde instanties (VBSW, BIRO, CIV,...) meer ruimte om eventuele aanpassingen door te voeren. Tegelijkertijd geeft het ook aan de rechtbanken zelf de gelegenheid om te komen tot eenduidige interpretaties van die gegevens die vandaag wel al voorhanden zijn in de systemen en om te zorgen voor uniforme procedures om die gegevens in de databanken in te brengen.

Het bepalen van de producten in een vroeg stadium heeft dus voor elke rechtbank voordelen. Voor de jeugdrechtbanken in het bijzonder spelen bovendien twee specifieke elementen (respectievelijk opportunity & threat) mee:

- In het kader van het project “J_AN”⁶, heeft de Commissie samen met de actoren van de Jeugdrechtbank te Antwerpen een lijst opgesteld met de voor deze rechtbank betekenisvolle producten. Deze lijst kan een goed uitgangspunt zijn om te komen tot een voor alle jeugdrechtbanken hanteerbare productenlijst.
- Het databeheersysteem van de jeugdrechtbanken, Dumbo, is in volle evolutie. Naast diverse andere functies (vergemakkelijken van het werk op de griffie, toelaten nuttige statistieken voor het beleid te genereren,...) kan dit instrument ook een belangrijke voedingsbron zijn voor beheersinstrumenten zoals die vandaag voor werklastmeting en kostenberekening worden ontwikkeld. Dit veronderstelt dat magistraat-projectleider en beleidsverantwoordelijken zo spoedig mogelijk kennis hebben van de voor een goed management benodigde gegevens en deze boodschap

⁵ Zie het document werklastmeting van de zetel: historiek, protocol 4 juni 2008 en 25 juni 2010 en stand van zaken (http://www.vbsw-bpsm.be/pdf/werklastmeting_februari2011.pdf)

⁶ Het betreft hier een onderzoek in opdracht van de voorzitter van de Antwerpse rechtbank van eerste aanleg en de leiding van de jeugdrechtbank. Het door de Commissie opgestelde rapport is eigendom van de opdrachtgevers.

met de nodige prioriteiten kunnen overmaken aan de ontwerpers en beheerders van het informatiesysteem.

Daarbij komt nog dat binnen het project werklasmeting bij de hoven van beroep, binnenkort met de behandelzeiten voor de module “jeugd” gestart wordt. Wanneer op dat moment een productenlijst voor de jeugdrechtbank beschikbaar is, kan dit mee gestalte geven aan het werklasmetingsmodel voor de hoven.

1.2. GEBRUIKTE BEGRIPPEN

De projecten werklasmeting en kostenberekening maken gebruik van eenzelfde conceptueel kader. Voor een goed begrip van de in volgend hoofdstuk weerhouden productenindeling en de erachter liggende redenering, is het nodig een aantal van deze concepten te kennen.

Het is niet de bedoeling hier uitgebreide omschrijvingen te geven. De geïnteresseerde lezer kan daarvoor terecht in het reeds eerder geciteerde rapport “JustPax – bepaling van de kostprijs van de gerechtelijke producten van de vredegerichten” (2010)⁷, waar trouwens ook tal van voorbeelden worden gegeven.

1.2.1. Producten

Een product van een organisatie is te zien als het resultaat van een reeks activiteiten die binnen die organisatie verricht worden.

Dergelijke brede definitie geeft veel manoeuvreerruimte en leidt tot ontelbare manieren om tot producten te komen.

Vandaar dat bij de projecten werklasmeting en kostenberekening volgende afspraken werden gemaakt:

- De “organisatie” zal steeds een volledige gerechtelijke entiteit zijn (bijv. een vredegerecht, een hof van beroep, een jeugdrechtbank) waartoe zowel de (activiteiten van) magistraten als de griffiers en griffiepersoneel behoren. De griffie wordt dus niet als aparte organisatie gezien.
- Voor alle rechtbanken van eenzelfde type (bijv. alle jeugdrechtbanken) geldt eenzelfde productenlijst. De ene rechtbank kan wel van de andere verschillen in aantal eenheden die van een product worden voortgebracht (kan ook nul zijn) of de

⁷ Zie www.cmro-cmoj.be/nl/realisaties/beheersinstrumenten/justpax - op deze webpagina zijn hyperlinks te vinden naar model, rapport en syntheserapport van het betreffende project. Met uitzondering van scenario's, worden de hier besproken concepten worden er nader uitgelegd op de pp. 29-35.

manier waarop een product wordt voortgebracht (zie verder onder proporties en scenario's).

- In principe wordt er gewerkt met “eindproducten”, m.a.w. producten die de organisatie verlaten. Slechts uitzonderlijk zal er om praktische redenen met tussenproducten of ondersteunende producten (bijv. onthaalactiviteiten) worden gewerkt.
- De producten moeten “sprekend” zijn voor de organisatie, m.a.w. iets zeggen over de specificiteit of finaliteit van de organisatie. “Brieven”, “mails” e.d. komen dus niet in aanmerking en “arresten” of “vonnissen” zonder verdere vermelding van bijv. materie zijn te algemeen.
- Om te beslissen of een resultaat van activiteiten in een afzonderlijk product dient te worden ondergebracht, kan men zich laten leiden door volgende criteria:
 - de frequentie van voorkomen;
 - de specificiteit voor de betreffende entiteit;
 - het belang van het overwogen product in een context van kostenberekening, werklastmeting, opportuniteitsdiscussies;
 - de meetbaarheid (heeft men – nu of op middellange termijn – een beeld van de volumes);
 - de mogelijkheid om het van andere producten te onderscheiden (geen overlapping);
 - de werkbaarheid (wordt moeilijk eens men voor een entiteit de 30 producten overschrijdt).

Al te vaak denkt men bij “product” aan louter materiele zaken: een auto, een computer, een tafel,... De resultaten van activiteiten kunnen echter – zoals meestal bij rechtbanken – een stuk immateriëler zijn: een beslissing, een advies, een weigering,... Veelal zullen dergelijke resultaten wel een materieel spoor achterlaten: een vonnis, een verslag van een bespreking,... Is dit niet het geval, dan zal zich een probleem stellen bij de telbaarheid van de volumes (zie onder ‘Volumes’).

1.2.2. Processen - activiteiten - activiteitenblokken

Ook al is het sleutelbegrip voor de werklastmeting het product, vermits dit product het resultaat is van een reeks handelingen of activiteiten, is het voor het bepalen van tijden of het verklaren van verschillen in benodigde behandeltijden bijgevolg vaak nodig of nuttig om ook voor deze bouwstenen aandacht te hebben. Onder **proces** wordt hier verstaan: de opeenvolging van uitgevoerde **handelingen of activiteiten** die leiden tot het product. Bij de procesbeschrijving kan men vanzelfsprekend diverse niveaus van detail hanteren: wat samengevat kan worden in “het uitschrijven van een tekst”, kan ook omschreven worden in termen als “hij neemt zijn pen, hij neemt papier, hij brengt de pen naar het papier,...”. Voor kostprijberekening of werklastmeting wordt niet tot dergelijk niveau van detail afgedaald,

maar beperkt men zich tot significante **activiteitenblokken**, of groeperingen van activiteiten. De situering van deze activiteiten(blokken) in het productieproces kan grafisch worden weergegeven in een **stroomdiagram** of **flowchart**.

Het valt buiten het opzet van dit rapport en dit stadium van het project om voor de in dit rapport weerhouden producten dergelijke stroomdiagrammen uit te werken. Toch is het belangrijk dat men zich nu al realiseert dat onder de vlag van een bepaald product een hele lading activiteiten kan schuilgaan. Zo zal het product “beslissingen in het kader van een opname binnen een inrichting voor geesteszieken” het resultaat zijn van een hele reeks door griffie, griffier en magistraat verrichte activiteiten zoals (niet exhaustief):

- aftekenen van het verzoek of de vordering;
- nummering van het verzoek;
- nagaan welke magistraat van dienst is;
- opstellen van een dagbepaling;
- nagaan of de jongere al een advocaat heeft en als niet hiervoor zorgen via het bureau voor rechtsbijstand;
- oproepen partijen;
- voorbereiding van de zaak (lezen PV's, psychiatrisch verslag,...);
- zich naar de instelling begeven;
- zitting houden;
- opmaken van een PV van verklaring;
- project van uitspraak opmaken;
- finaliseren van vonnis;
- opmaken van brieven;
- ...

1.2.3. Proporties

Bovenvermelde criteria voor productbepaling (werkbaarheid, meetbaarheid,...) zijn soms moeilijk met elkaar te verzoenen. Wanneer de werkbaarheid met zich zou meebrengen dat er een te grote heterogeniteit zou zijn binnen een product, dan kan een product onderverdeeld worden in verschillende proporties.

Een product, bijv. “eindvonnissen inzake adopties”, wordt dan verder opgesplitst in een aantal delen, bijv. “eindvonnissen inzake interlandelijke adopties” en “eindvonnissen inzake binnenlandse adopties”.

Dergelijke opdeling in proporties is vooral nuttig indien de benodigde behandeltijd die men in doorsnee nodig heeft voor de ene proportie sterkt verschilt van de benodigde behandeltijd voor de andere proportie.

In het voor de werklastmeting gebruikte model is de mogelijkheid voorzien om per personeelscategorie (magistraten, zittingsgriffiers, griffiers, griffiepersoneel, referendarissen) een product op te splitsen in maximaal vijf verschillende proporties.

1.2.4. Volumes

In het werklasmettingsmodel wordt gewerkt met eenheidstijden: hoeveel tijd is nodig om één eenheid van een product (bijv. één vonnis van een bepaalde soort) voort te brengen. Hoeveel personeel een bepaalde entiteit nodig heeft zal dan bepaald worden om voor alle producten (of proporties) dergelijke eenheidstijd te vermenigvuldigen met het voortgebrachte of voort te brengen aantal producteenheden, daarvan de optelsom te maken en daar de benodigde tijd voor zogenaamde niet-product gebonden (ondersteunende) activiteiten bij te rekenen.

Ook bij kostenberekening zal men spreken van een eenheidskost, nl. de kost om één eenheid volume voort te brengen.

Dit betekent dat men elk product en elke proportie zal moeten kunnen uitdrukken in een telbare eenheid (volume-eenheid) en men de productie van een product zal uitdrukken in een volume (een aantal volume-eenheden). Bij de gerechten gaat het dan eerder om aantallen beschikkingen, vonnissen, beslissingen, dan om kilogram, meters etc.

Wanneer er vandaag geen materieel spoor van een (proportie van een) product is, bijv. een kabinetsbespreking waarvan geen verslag wordt gemaakt en die niet uitmondt in een nieuwe (in een beschikking gegoten) beslissing, impliceert dit dat men geen volumes kan tellen. Als dergelijk(e) op dit moment niet meetbaar product of proportie toch zinvol is, zal men in de toekomst maatregelen moeten nemen om toch een volume te bekomen, bijv.:

- voortaan overgaan tot een of andere vorm van permanente registratie (bijv. voorzien van code in het informaticasysteem);
- periodiek manuele tellingen uitvoeren om het aandeel van een proportie binnen een product te kennen;
- zijn toevlucht nemen tot indirecte metingen (tellen van wat een hoge correlatie vertoont met het fenomeen dat men niet direct kan meten).

1.2.5. Scenario's

Benodigde behandelzeiten voor een kostprijs van een product kunnen sterk beïnvloed worden door de manier van werken of door omgevingsfactoren.

Wanneer in jeugdrechtbank A de griffier van elke kabinetsbespreking een verslag maakt, terwijl dit in jeugdrechtbank B niet gebeurt, geeft dit verschillen qua werklasmeting en kost, mogelijk ook qua kwaliteit en dienstverlening.

De Commissie heeft in dergelijke gevallen de gewoonte om in de door haar ontwikkelde modellen (werklasmeting, kostprijsberekening) deze verschillende werkwijzen op te nemen in verschillende scenario's, waaraan dan verschillende richttijden gekoppeld worden. Dit laat

de bevoegde instanties toe over eventuele optimale manieren van werken te discussiëren en simulaties uit te voeren (wat als rechtbank A zou werken als rechtbank B of vice versa).

Hetzelfde principe geldt voor omgevingsfactoren (die de rechtbank niet of slechts in beperkte mate zelf in de hand heeft).

Wanneer in een jeugdrechtbank de vigerende gemeenschapswetgeving vereist dat niet enkel een principiële beslissing wordt genomen (bijv. uit huis plaatsen) maar dat ook concreet wordt vermeld in welke instelling de minderjarige geplaatst wordt) kan dit een andere tijdsbesteding vergen dan in een jeugdrechtbank die niet met deze vereiste te maken heeft omdat de reglementering van een andere gemeenschap er van toepassing is. In dergelijk geval zullen ook 2 scenario's voorzien worden, zodat de impact van deze (externe) factor kan blijken.

Proporties en scenario's hebben gemeen dat zij beiden nuances mogelijk maken, door de richttijden voor de behandeling van een product van een aantal factoren te laten afhangen.

Proporties duiden daarbij op de karakteristieken van het product zelf, terwijl scenario's betrekking hebben op werkwijze en omgevingskenmerken.

Toch is de grens niet altijd scherp te stellen: wanneer onder punt 2. bij bepaalde producten sprake is van beslissingen zonder beschikking ("akkoord"-stempel of weigeren akkoord) dan wordt dit als een aparte proportie gezien. In de mate dat rechtbanken voor gelijkaardige gevallen zouden verschillen doordat de ene geen en de andere wel een beschikking zou maken, zou men ook twee scenario's kunnen voorzien.

In het model werklustmeting kunnen tot zes verschillende scenario's voorzien worden.

1.3. WERKWIJZE

1.3.1. Voorafgaandelijk

De productenlijst, zoals opgesteld tijdens het door de CMRO gevoerde onderzoek op de Antwerpse jeugdrechtbank, vormde het uitgangspunt van onderhavig project.

Tijdens dat onderzoek werden diverse bronnen geconsulteerd en methoden gehanteerd, die weliswaar niet uitsluitend de bedoeling hadden om tot een productenlijst te komen, maar er wel hebben toe bijgedragen:

- groepsgesprekken met actoren van de jeugdrechtbank;
- interviews met alle magistraten en griffiers en met ca. een kwart van het ondersteunende personeel van de jeugdrechtbank;

- observaties van tien volledige zittingen;
- observaties (zes kabinetten elk een volledige dag) van de activiteiten (o.a. kabinetsbesprekingen) in de protectionele kabinetten;
- observatie van het gebeuren in wachtzalen en aan onthaalbalie;
- analyse van een steekproef vonnissen, beschikkingen en kabinetsverslagen;
- analyse van de door de politie ter beschikking gestelde gegevens voor 2008, 2009 en 2010 van alle via hun tussenkomst gehoorde minderjarigen;
- analyse van de door de griffie bijgehouden dossierverplaatsingen;
- interviews met externe actoren, afkomstig van de sociale dienst voor gerechtelijke bijstand, het comité voor bijzondere jeugdzorg, de Antwerpse jeugdadvocaten, de lokale politie, het C.I.V. van de FOD Justitie, het systeembeheer van de R.E.A. Antwerpen, de cel statistiek van het College van Procureurs-generaal, het Vast Bureau voor Statistiek en Werklastmeting, het Antwerpse jeugdparquet, het Antwerpse Hof van Beroep (jeugdmagistraten);
- consultatie van schriftelijke bronnen: parlementaire verslagen van hoorzittingen, beleidsnota's, jaarverslagen, door magistraten of griffiers gemaakte werken in het kader van managementopleidingen, bestaande statistieken,...

1.3.2. Tijdens het project

In het actuele project werden volgende stappen ondernomen:

- Mei 2011: uitnodigen – via de voorzitters van de rechtbank van eerste aanleg – van alle jeugdrechtbanken om deel te nemen aan dit project.
- Juni 2011: organiseren van informatievergaderingen met de jeugdrechters en griffiers van de rechtbanken die ingingen op de uitnodiging. Op twee vergaderingen en een afzonderlijk bijeenkomst voor het Duitstalige arrondissement Eupen, werd uitleg gegeven en van gedachten gewisseld over:
 - de gehanteerde concepten en hun belang: product, proportie,...
 - de productenlijst zoals die was opgesteld tijdens het Antwerpse onderzoek en de daarbij gevolgde redenering
 - een aantal pistes over het mogelijke verdere verloop van het project.
 Ook het Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting werd bij deze informatievergaderingen betrokken.
- Juli– september 2011: de betrokken jeugdrechtbanken nemen de productenlijst en de gekregen informatie door en maken hun opmerkingen over aan de CMRO.
- September 2011: de CMRO verwerkt de binnengekregen opmerkingen en bezorgt aan de jeugdrechtbanken:
 - een overzicht van de ontvangen bemerkingen
 - de reactie van de Commissie op deze bemerkingen: verduidelijkingen en voorstellen tot verdere aanpassing van de initiële productenlijst.
- Oktober - november 2011: de Commissie stelt de draft versie op van onderhavig rapport en bezorgt dit zodra het beschikbaar is in beide landstalen voor eventuele commentaar aan de betrokken jeugdrechtbanken

- December 2011: de betrokken jeugdrechtbanken kunnen de draft van het rapport doornemen en hun opmerkingen overmaken aan de Commissie
- Januari 2012: de Commissie finaliseert het rapport.

In totaal namen 17 jeugdrechters en 19 griffiers uit 19 verschillende jeugdrechtbanken⁸ deel aan het project. Van de overige jeugdrechtbanken was er wel een aantal dat interesse toonde maar geen mogelijkheid zag om binnen de voorziene periode tijd vrij te maken om mee te werken.

⁸ Aarlen, Antwerpen, Bergen, Brussel, Charleroi, Dendermonde, Doornik, Eupen, Gent, Hasselt, Ieper, Leuven, Luik, Marche-en-Famenne, Mechelen, Namen, Tongeren, Turnhout en Veurne.

2. DE PRODUCTEN

2.1. INLEIDING

Men zou kunnen stellen dat de jeugdrechtbank in feite maar één product heeft: iets in de zin van “minderjarigen die klaar zijn om morgen normaal in de samenleving te kunnen functioneren”. Vanzelfsprekend stelt dergelijke formulering problemen (wat is bijv. “normaal”) en is zij te weinig specifiek (ook ouders, opvoeders e.a. dragen bij – of kunnen bijdragen - tot dit “product”). Bovendien gaat het hier eerder om een doelstelling of betrachting (op zich als toetssteen ook belangrijk) dan om een gerealiseerd product. Toch duidt dergelijke formulering wel op een eenheid binnen de jeugdrechtbank, waar “normaal functioneren” zowel POS-elementen bevat (“normaal” in de zin van onbeschadigd of met zo weinig mogelijk schade de volwassen wereld instappen) als MOF-aspecten (“normaal” in de betekenis van aangepast aan de normen van de maatschappij). Ook duidt het op een kenmerk dat – met uitzondering van de vredegerichten (voor voorlopige bewindvoeringen en collocaties) – vrij uniek is in de rechtbanken: een dossier is er niet per procesvoering of per zaak, maar per individu dat gedurende een relatief lange periode kan gevolgd worden. Er zal in jeugdrechtbanken (zeker voor het protectioneel luik) dan ook vaak geteld worden in aantallen (openstaande) dossiers. Dit zal wel iets zeggen over de werklast, maar toch is het ene dossier duidelijk niet het andere en kan men voor één minderjarige één keer zijn tussengekomen gedurende een heel jaar, terwijl voor een andere minderjarige een hele reeks beslissingen nodig waren. Vandaar dat er voor geopteerd is om de producten op een iets lager niveau te formuleren, in termen van vonnissen of beslissingen, wel wetend dat sommige van deze beslissingen ’s anderdaags al herzien worden.

2.2. PRODUCTENOVERZICHT

De tabellen hieronder geven de weerhouden producten weer.

Daarbij worden de producten ondergebracht in een aantal grote groepen, aangegeven door Romeinse cijfers:

- I. Burgerlijke producten waarin magistraten tussenkomen
- II. Protectionele producten waarin magistraten tussenkomen
- L. Producten waarin enkel de griffie tussenkomt
- C. Ondersteunende producten

Binnen elke groep hebben de producten zelf een Arabisch cijfer. De gebruikte nummering is daarbij niet altijd continu: zo wordt voor het “restproduct” steeds nummer 99 gebruikt en worden voor de nummering van de groepen L en C veelal de in de werklasmeting van de hoven van Beroep gebruikte productnummers weerhouden.

Proporties binnen een product worden met kleine letters aangeduid.

Ook het gebruik van Romeinse en Arabische cijfers en kleine letters voor respectievelijk groepen, producten en proporties is conform het door de CMRO opgestelde model ten behoeve van de Magistraat-projectleider van de werklasmeting bij de zetel.

2.3. PRODUCTEN VAN GROEP I – BURGERLIJKE BESLISSINGEN

Groep I – Burgerlijke producten waarin magistraten tussenkomen

- 01 – eindvonnissen inzake adoptie
 - a. interlandelijke
 - b. binnenlandse
- 02 – beslissingen inzake opname en verblijf binnen een inrichting voor geesteszieken
- 03 – eindvonnissen of daarmee gelijk te stellen vonnissen in zaken waarin (quasi) onmiddellijk een akkoord kon gehomologeerd worden
 - a. inzake conflicten tussen ouders
 - b. inzake omgangsrecht voor grootouders of derden
- 04 – eindvonnissen of daarmee gelijk te stellen vonnissen inzake conflicten tussen ouders die ook financiële aspecten bevatten en die niet onder product 03 ressorteren
 - a. zonder horen van kinderen en zonder tussenvonnissen
 - b. zonder horen van kinderen maar met tussenvonnissen inzake deskundigen, onderzoeken en/of bemiddeling(*)
 - c. met horen van kinderen maar zonder tussenvonnissen
 - d. met horen van kinderen en met tussenvonnissen inzake deskundigen, onderzoeken en/of bemiddeling(*)
- 05 - eindvonnissen of daarmee gelijk te stellen vonnissen inzake conflicten tussen ouders zonder financiële aspecten en die niet onder product 03 ressorteren
 - a. zonder horen van kinderen en zonder tussenvonnissen
 - b. zonder horen van kinderen maar met tussenvonnissen inzake deskundigen, onderzoeken en/of bemiddeling (*)
 - c. met horen van kinderen maar zonder tussenvonnissen
 - d. met horen van kinderen en met tussenvonnissen inzake deskundigen, onderzoeken en/of bemiddeling(*)
- 06 - eindvonnissen of daarmee gelijk te stellen vonnissen inzake omgangsregeling voor grootouders en derden, die niet onder product 03 ressorteren
 - a. zonder horen van kinderen en zonder tussenvonnissen
 - b. zonder horen van kinderen maar met tussenvonnissen inzake deskundigen, onderzoeken en/of bemiddeling(*)

- c. met horen van kinderen maar zonder tussenvonnissen
 - d. met horen van kinderen en met tussenvonnissen inzake deskundigen, onderzoeken en/of bemiddeling(*)
- 99 – geheel van andere producten
- (*) eventueel ook andere “gelijkaardige” tussenvonnissen: plaatsing op proef, neutrale bezoekerimte als tussenstap,...

2.3.1. Eindvonnissen inzake adoptie (product I-01)

Alleen al de specificiteit (specifieke processtappen) en de frequentie van voorkomen, maken het wenselijk deze vonnissen als een apart product te beschouwen.

Niet iedereen is van oordeel dat er een wezenlijk verschil bestaat inzake werklast tussen binnenlandse en interlandelijke adopties, wel is men het eens dat de behandeltermijnen voor beide soorten adopties duidelijk verschillen (wat te maken heeft met de tussenkomende instanties die instaan voor resp. een politieel of een maatschappelijk onderzoek).

Vermits de procedure bij interlandelijke adopties een tussenvonnissen vereist (voor het maatschappelijk onderzoek) en de frequentie negatieve adviezen er aanzienlijk groter is dan bij binnenlandse adopties, kan ervan uitgegaan worden dat zowel de zitting als het vonnis gemiddeld meer tijd in beslag nemen. Ook de rolverdeling tussen rechter en griffier kan anders zijn (naargelang er veel of geen betwisting is). Bij de internationale adopties heeft men bovendien ook te maken met twee soorten eindvonnissen, al naargelang er uitspraak gedaan wordt over de geschiktheid van de adoptant of over de totstandkoming van de adoptie zelf. Beiden worden binnen product I-01 (proportie a) afzonderlijk geteld.

Er is bijgevolg toch voor geopteerd om voor binnenlandse en interlandelijke adopties aparte proporties te voorzien.

Uit Dumbo kan men het aantal binnenlandse en buitenlandse adopties halen (veld aard van de zaak). Het systeem bevat echter geen gegevens over het (positief of negatief) advies van het politieel of sociaal onderzoek.

2.3.2. Beslissingen inzake opname en verblijf binnen een inrichting voor geesteszieken (product I-02)

Ofschoon (of juist omdat) dergelijke zaken niet zo frequent voorkomen, nemen zij toch wel wat tijd in beslag: ter plaatse gaan, minder vertrouwd zijn met de materie,... Daarom, maar ook omwille van het specifieke karakter van het product en mogelijk toekomstige discussies over welke rechtbank voor deze dossiers het best geplaatst is, is het gepast deze activiteiten onder een afzonderlijk product te plaatsen.

Beslissingen slaat daarbij zowel op het initiële besluit om de minderjarige al dan niet in een inrichting op te nemen, als op elke verdere beslissing omtrent het al of niet verlengen van het verblijf.

Het lijkt echter niet opportuun om een onderscheid (in proporties) te maken, in functie van bijv. minderjarigen boven of onder de vijftien jaar, spoedeisende of gewone procedure, naargelang het een minderjarige betreft die al of niet in Everberg verblijft, of het om een eerste plaatsing gaat of om een verlenging van de opname, of naargelang het al of niet volgen van het advies van de psychiater. Niet alleen zijn de volumes daarvoor te gering, de invloed van elk van deze factoren op de werklast is evenmin eenduidig.

Uit Dumbo kan vandaag enkel het aantal beslissingen met betrekking tot opname binnen een inrichting voor geesteszieken worden afgeleid.

2.3.3. Eindvonnissen of daarmee gelijk te stellen vonnissen inzake conflicten tussen ouders, grootouders of derden i.v.m. omgangsrecht, onderhoudsgeld e.d. (producten I-03 t.e.m. I-06)

Deze producten vormen de hoofdmoot binnen de burgerlijke beslissingen. In de actuele statistieken wordt wat hier als 4 producten wordt weergegeven ondergebracht in twee rubrieken: één i.v.m. omgangsrecht voor grootouders en derden (een minderheid) en één rond conflicten tussen ouders (het merendeel).

Dergelijk groot volume is echter heterogeen samengesteld, zowel naar aard van wat behandeld wordt (bijv. ouderlijk gezag en/of omgangsregeling en/of adresinschrijving en/of schoolkeuze en/of financiële aspecten), als naar wijze waarop de beslissing tot stand komt (al/niet akkoord, na bemiddeling, na inschakelen van deskundige,...). Vandaar dat enige differentiatie op zijn plaats is. Er worden daarom vier producten voorzien, soms nog verder opgedeeld in proporties.

Bij al deze producten gaat het om vonnissen, maar niet elk vonnis kan als een eindproduct worden beschouwd. Bij de werklastmeting van de zetel is de afspraak dat enkel eindvonnissen of daarmee gelijk te stellen tussenvonnissen als afzonderlijke producteenheid in aanmerking komen. Vertaald naar de context van de jeugdrechtbank, gaat het hier om eindvonnissen of om “voorlopig uitvoerbare” vonnissen waarin reeds (gedeeltelijk) over een geschilpunt werd beslist (in tegenstelling tot wat hier als tussenvonnis wordt beschouwd).

Wanneer bij vonnis een **akkoord** tussen partijen wordt gehomologeerd, dan zal de behandeltijd van dergelijk product voor bepaalde activiteitenblokken (en voor bepaalde personeelscategorieën) veelal korter zijn dan voor andere vonnissen. Als partijen reeds ter inleidingszitting met een akkoord komen, kan de behandeltijd op zitting gereduceerd worden, bij het uitschrijven van een vonnis kan verwezen worden naar het akkoord als bijlage of kan de akkoordtekst via copy & paste in het vonnis worden verwerkt. Weliswaar mag men er niet automatisch van uitgaan dat, zelfs als er reeds in het begin van de procedure een akkoord is, dit voor de rechter nog maar een formaliteit is: bepaalde rechters

verifiëren dergelijk akkoord, vragen de partijen aanpassingen of aanvullingen aan te brengen,... maar dit is geen algemene regel. Vandaar dat in voorgestelde indeling dergelijke “akkoordvonnissen” als apart product worden beschouwd (**I-03**). De mate waarin rechters of griffiers de akkoorden zelf nog controleren zou kunnen uitgedrukt worden door een aantal scenario’s (zie 1.2.5) te voorzien.

In de actuele stand van zaken is er geen rechtstreekse manier om via Dumbo tot volumes te komen voor dit product I-03 (er blijkt slechts één code betrekking te hebben op homologatie van akkoorden maar het betreft iets van de Franse gemeenschap). Wèl blijkt er een hoge correlatie te bestaan tussen “vrijwillige verschijning” en een quasi onmiddellijk akkoord. Om een beeld van het aantal akkoordvonnissen te krijgen zou dus eventueel (voorlopig) kunnen gewerkt worden met de in het systeem voorziene inleidingscode “vrijwillige verschijning”

Zaken (resultierend in vonnissen) waarin een akkoord tot stand komt in de loop van de procedure, nadat eventueel al een maatschappelijk onderzoek werd uitgevoerd, kinderen werden gehoord,... of waarin een akkoord is bereikt over een gedeelte (bijv. wel over omgangsregeling maar niet over financiële aspecten), worden in de hier voorgestelde indeling gelijkgeschakeld aan zaken (en vonnissen) waarin geen akkoord is tot stand gekomen: de producten **I-04, I-05 of I-06**.

Product **I-06** onderscheidt zich van de producten I-04 en I-05 doordat het betrekking heeft op **grootouders of derden** (in het kader van omgangsrecht). Vanuit werklasterperspectief is er geen directe noodzaak om de omgangsproblematiek van grootouders of derden onder te brengen in een afzonderlijk product I-06 (of in een afzonderlijke proportie voor product I-03): de behandelzeiten zijn allicht vergelijkbaar met conflicten rond omgangsrecht voor ouders. De frequentie van voorkomen ligt evenmin erg hoog. Toch kan het vanuit beleidsoogpunt interessant zijn om deze problematiek apart te houden, als men bijv. de impact van (wijzigingen in) wetgeving wil zichtbaar maken. In de actuele statistieken worden deze zaken trouwens ook apart weergegeven.

De producten **I-04 en I-05** hebben beiden betrekking op **conflicten tussen ouders**, maar bij product I-05 betreft het vonnissen in zaken waar geen financiële aspecten (onderhoudsgeld, schoolkosten,...) ter discussie staan, terwijl dit bij product I-04 wel het geval is. De achterliggende redenering is dat, ook al nemen zij op de zitting niet veel behandelzeit in beslag (omdat verwezen wordt naar de conclusies), financiële aspecten voor extra werk kunnen zorgen bij het opstellen van het vonnis. Vaak leiden dergelijke zaken ook tot uitstel, wegens het ontbreken van de nodige stavingstukken. Ook met een eventueel effect op de behandelzeit van de wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen, kan via een onderscheid tussen beide producten rekening gehouden worden.

Beschikkingen (art. 747,...), het horen van minderjarigen en merendeel van de tussenvonnissen worden niet als afzonderlijke producten weerhouden. Toch kunnen zij voor een of meer personeelscategorieën extra werk met zich mee brengen. Hiermee is in bepaalde mate rekening gehouden, door voor elk van de producten I-04 t.e.m. I-06 een aantal **proporties** te voorzien. Het gaat daarbij om combinaties tussen enerzijds het al of niet

horen van een minderjarige om tot een eindvonnis te komen en anderzijds het inschakelen van een of meer professionele actoren (deskundige, opsteller sociaal verslag, bemiddelaar⁹). Dit levert voor producten I-04 tot I-06 dus vier proporties (a t.e.m. d) op. Beschikkingen zijn momenteel niet als aparte factor weerhouden: frequentie en gestelde handelingen lijken niet veel invloed te hebben op de behandeltijd. Op dit moment is er van het horen van minderjarige geen spoor te vinden in Dumbo. Indirect zou men een beeld kunnen krijgen door in Dumbo een query uit te voeren waarbij datum van uitspraak van vonnis wordt gecombineerd met geboortedatum van de minderjarige. Het gedurende een paar maanden systematisch bijhouden van de aantallen gehoorde minderjarigen (in het kader van dergelijke burgerlijke procedures), is een andere mogelijkheid.

2.3.4. Andere producten (product I-99)

Het betreft een restcategorie waar o.a. “toestemming huwelijk” en “beroepen tegen administratieve geldboeten” onder ressorteren. Het gaat om zaken die niet erg frequent voorkomen. Mocht in de toekomst toch blijken dat een of meer zaken uit deze rubriek best apart vermeld worden, dan kan dit steeds via een onderscheid in proporties.

Vonnissen omtrent vragen naar gerechtelijke bijstand, zullen eveneens onder I-99 worden gerangschikt, voor zover het de jeugdrechtbank is die hieromtrent uitspraak doet.

2.3.5. Ontzetting uit de ouderlijke macht en provoogd

Hier is er van uitgegaan dat in dergelijke gevallen sprake is van een problematische opvoedingssituatie en dat dergelijke vonnissen bijgevolg ressorteren onder de producten van groep II (zie verder).

Eenzelfde redenering is gevolgd voor vonnissen omtrent het toezicht op de gezinsbijslag.

2.4. PRODUCTEN VAN GROEP II – PROTECTIONELE BESLISSINGEN

Groep II - Protectionele producten waarin magistraten tussenkomen

- 01 – Vonnissen betreffende met misdrijven overeenstemmende feiten, in het raam van herziening, zonder nieuwe feiten
- 02 – Vonnissen betreffende met misdrijven overeenstemmende feiten, niet (enkel) in het kader van een herziening
 - a. met behandeling burgerlijke belangen
 - b. zonder behandeling burgerlijke belangen

⁹ Ook tussenvonnissen waarin beslist wordt tot een plaatsing op “proef” of tot het inschakelen van een “neutrale bezoekerimte” zouden tot deze categorie kunnen gerekend worden, indien zij inzake werklast gelijkaardig zijn aan tussenvonnissen inzake deskundigen, onderzoeken of bemiddeling.

- c. louter rond burgerlijke belangen
 - d. uit handen geven
- 03 – Vonnissen betreffende problematische opvoedingssituaties, in het raam van herziening
- a. origineel vonnis of eerste in een reeks van identieke (enkel qua benamingen verschillende) vonnissen binnen een gezin
 - b. vonnis dat met uitzondering van benamingen een kopie is van een vonnis voor een ander gezinslid, maar met aparte behandeling op zitting
 - c. vonnis dat met uitzondering van benamingen een kopie is van een vonnis voor een ander gezinslid, ook zonder aparte behandeling op zitting
- 04 – Vonnissen betreffende problematische opvoedingssituaties, buiten het raam van herziening
- a. origineel vonnis of eerste in een reeks van identieke (enkel qua benamingen verschillende) vonnissen binnen een gezin
 - b. vonnis dat met uitzondering van benamingen een kopie is van een vonnis voor een ander gezinslid, maar met aparte behandeling op zitting
 - c. vonnis dat met uitzondering van benamingen een kopie is van een vonnis voor een ander gezinslid, ook zonder aparte behandeling op zitting
- 05 – Vonnissen ten opzichte van ouders (ontzetting uit ouderlijk gezag – aanstelling provoogd)
- a. met tussenvonnissen (maatschappelijk onderzoek)
 - b. zonder tussenvonnissen
- 06 – Beschikkingen of beslissingen betreffende met misdrijven overeenstemmende feiten, genomen na het horen van de minderjarige en/of zijn vertegenwoordiger in het kabinet
- a. beschikking in het kader van onverwachte voorleiding (“van dienst”)
 - b. beschikking in het kader van de wet van 1 maart 2002 (“Everbergwet”)
 - c. beschikking in het kader van een geplande kabinetsbespreking
 - d. beslissing zonder beschikking
- 07 – Beschikkingen of beslissingen betreffende met misdrijven overeenstemmende feiten, genomen zonder het horen van de minderjarige en/of zijn vertegenwoordiger in het kabinet
- a. beschikkingen van op afstand, met uitsluiting van de beschikkingen sub b en d
 - b. beschikkingen ter regularisatie van een bestaande situatie
 - c. beslissingen zonder beschikking (“akkoord”-stempel of weigeren akkoord)
 - d. beschikkingen i.v.m. het voorbehouden 3de gedeelte kinderbijslag
- 08 – Beschikkingen of beslissingen betreffende problematische opvoedingssituaties, genomen na het horen van de minderjarige en/of zijn vertegenwoordiger in het kabinet
- a. beschikking in het kader van onverwachte voorleiding (“van dienst”), met uitsluiting van proportie d.
 - b. beschikking in het kader van een geplande kabinetsbespreking, met uitsluiting van proportie d.
 - c. beslissing zonder beschikking, met uitsluiting van proportie d
 - d. beslissing voor een 2de (of n^{de}) minderjarige die op namen van personen of instellingen na identiek is aan een tijdens diezelfde bespreking genomen beslissing voor een broer of zus
- 09 – Beschikkingen of beslissingen betreffende problematische opvoedingssituaties, genomen zonder het horen van de minderjarige en/of zijn vertegenwoordiger in het kabinet
- a. beschikkingen van op afstand, met uitsluiting van de beschikkingen sub b, d en e
 - b. beschikkingen ter regularisatie van een bestaande situatie
 - c. beslissingen zonder beschikking (“akkoord”-stempel of weigeren akkoord)
 - d. beschikkingen i.v.m. het voorbehouden 3de gedeelte kinderbijslag
 - e. homologatie van het door de Brusselse dienst voor jeugdbijstand (service d’aide à la jeunesse) voorgesteld hulpprogramma (Art 9 van de Brusselse ordonnantie van 29/4/2004)
- 10 – Bijdragen aan vonnissen en arresten van andere rechtsinstanties
- a. bijdragen aan vonnissen van de bijzondere jeugdkamer
 - b. bijdragen aan arresten van het hof van Assisen
- 11 – Opgestelde verslagen naar aanleiding van afgelegde bezoeken aan in instellingen geplaatste minderjarigen (Art. 74 W. Jeugdbescherming – 8/4/1965)

12 – Afgeleverde verslagen over erkenning van instellingen (Art. 49 Vlaams Decreet inzake Bijzondere Jeugdbijstand – 7/3/2008)
13 – Bijdragen in het kader van het Decreet van de Franse gemeenschap van inzake “L’aide à la jeunesse” – 4/3/1991)
99 – geheel van andere producten

2.4.1. Protectionele vonnissen (producten II-01 t.e.m. II-04)

De producten II-01 t.e.m. II-04 hebben betrekking op vonnissen jegens minderjarigen en niet ten opzichte van ouders (zie II-05).

Elk van deze producten kent eenzelfde procesverloop, waar de openbare zitting een belangrijke fase van vormt. Een onderscheid tussen **MOF**-vonnissen (**II-01 + II-02**) en **POS**-vonnissen (**II-03 + II-04**) is niet alleen belangrijk vanuit beleidsoogpunt. MOF- en POS-vonnissen vertegenwoordigen veelal ook een andere werklust:

- Wanneer voor POS-vonnissen vaak de lopende maatregel wordt behouden, impliceert dit dat de zittingsgriffier deze vonnissen reeds grotendeels kan voorbereiden voor de zitting en tijdens de zitting het vonnis kan afwerken.
- In MOF-zaken lijkt de rechter vaker zaken in beraad te nemen dan in POS-zaken. Er zijn ook aanwijzingen dat de behandeltijd op zitting veelal langer is bij MOF-zaken.
- Ook al is het onduidelijk of dit in alle jeugdrechtbanken geldt, op bepaalde plaatsen zijn de gedeelten ‘aanleiding en redenen’ en “beslissing” (uitgedrukt in aantal regels) gemiddeld minder uitgebreid bij POS-vonnissen.

Zowel binnen POS- als binnen MOF-vonnissen zullen zaken die op een terechtzitting komen en waar enkel sprake is van **herziening** relatief minder tijd in beslag nemen dan voor een nieuwe zaak of een MOF-zaak met nieuwe feiten. Allicht zullen deze verschillen ook te merken zijn bij de verdere uitwerking van de vonnissen.

Vandaar dat bij de producten niet enkel het POS-MOF-onderscheid als criterium werd weerhouden, maar ook of het om meer dan een herziening gaat (II-02 & II-04) of niet (II-01 & II-03). met dit onderscheid werd rekening gehouden:

	POS	MOF
Enkel herziening	Product II-01	Product II-03
Niet (enkel) herziening	Product II-02	Product II-04

In Dumbo wordt bij het veld “M_GAARDZAAK” het onderscheid gemaakt tussen een MOF-situatie en een POS-situatie.

Wanneer **meerdere minderjarigen van eenzelfde gezin** een POS-dossier hebben, kan het dat hun dossiers op eenzelfde zitting worden behandeld, soms tegelijkertijd (als de minderjarigen afwezig en de betrokken instanties dezelfde zijn), soms na elkaar. Zowel in het ene als in het andere geval kan dit ook aanleiding geven tot vonnissen die, op een aantal namen of adressen na (van de minderjarige, van een instantie) identiek zijn.

Bij de producten **II-03 en II-04** is met deze “familiale” factor rekening gehouden door een onderscheid te maken in drie **proporties**, al naargelang een vonnis al dan niet uniek is en/of al dan niet afzonderlijk behandeld is op zitting:

	Uniek vonnis	Identiek vonnis
Gelijktijdige behandeling op zitting	Proportie a	Proportie b
Afzonderlijke behandeling op zitting		Proportie c

Indien een gezamenlijke behandeling op zitting zou leiden tot verschillende vonnissen, worden deze in proportie a bijgeteld, ook al zal men hier allicht wat tijd besparen.

Voor de telling van ‘identieke vonnissen’ binnen een gezin, wordt het eerste van een reeks gelijke vonnissen als ‘uniek’ geteld. Binnen een gezin met 3 kinderen waarbij de vonnissen gelijk zijn, zullen er dus 2 vonnissen als ‘identiek’ worden geteld en één als ‘uniek’.

Voor MOF-vonnissen (bij product **II-02**) blijkt dan weer dat zitting en opmaken van het vonnis meer tijd vergen wanneer ook **burgerlijke belangen** worden behandeld. Vandaar het hier gemaakte onderscheid tussen de proporties a (met o.a. burgerlijke belangen) en b (zonder burgerlijke belangen). Het kan ook voorkomen dat burgerlijke belangen helemaal afzonderlijk wordt behandeld (proportie c). Omdat beslissingen tot uit handen geven een bijkomende motivatie vereisen, kunnen dergelijke vonnissen in een aparte proportie (d) worden ondergebracht.

Vonnissen die het gevolg zijn van een beroep tegen een beslissing van een jeugdconsulent (zie bv. art. 37 van het decreet van de Franse gemeenschap van 4 maart 1991), ressorteren onder product **II-04**.

2.4.2. Vonnissen jegens ouders (product II-05)

Vonnissen waarbij minstens één ouder ontzet wordt uit het ouderlijk gezag en/of waarbij een provoogd wordt aangesteld, vormen product II-05. Daarbij is onderscheid gemaakt naargelang er wel (proportie a) of geen (proportie b) tussenvonnissen zijn (i.v.m. een sociaal onderzoek).

2.4.3. In kabinet genomen protectionele beslissingen (producten II-06 t.e.m. II-09)

De hier bedoelde producten omvatten alle beslissingen inzake individuele minderjarigen die niet bij vonnis (en dus bijna altijd buiten de openbare zitting en in het kabinet) worden genomen. Het gaat dan in de eerste plaats om beschikkingen, maar het kan ook gaan om beslissingen waarvoor geen beschikking werd opgemaakt. Er wordt van uitgegaan dat als er een kabinetsbespreking plaatsvindt, er hoe dan ook een beslissing wordt genomen: beslissen om niet te beslissen is uiteindelijk ook beslissen.

Bij deze producten kan in de eerste plaats onderscheid gemaakt worden tussen POS- en MOF- beslissingen. Deze beslissingen kunnen ook apart uit Dumbo gehaald worden, maar met enige beperkingen:

- Het dossier staat ingegeven als POS/MOF en niet de beslissing.
- Niet alle beslissingen zitten in het systeem (cf. infra onder 4.2.1).

Een evident onderscheid moet gemaakt worden tussen beslissingen die genomen worden na het horen van de minderjarige of zijn vertegenwoordiger in het kabinet en andere beslissingen. Dit onderscheid is niet alleen belangrijk vanuit werklastoogpunt, maar heeft ook zijn belang in een discussie over efficiëntie en effectiviteit. Vanzelfsprekend zal het goedkoper zijn een minderjarige of zijn vertegenwoordiger niet te zien, maar heeft de genomen beslissing dan ook dezelfde impact en kwaliteit? Vandaar dat binnen de producten zowel voor MOF-beslissingen (II-06 versus II-07) als POS-beslissingen (II-08 versus II-09) dit onderscheid werd weerhouden.

2.4.3.1. BESLISSINGEN NA BESPREKING

Voor deze beslissingen (producten **II-06 en II-08** voor respectievelijk MOF en POS) die het gevolg zijn van een face to face bespreking met de minderjarige en/of zijn vertegenwoordiger, werd telkens een onderscheid gemaakt in proporties al naargelang de beslissing al dan niet een wijzigende maatregel per beschikking tot gevolg heeft.

In het laatste geval (beslissing zonder beschikking – proportie d bij product II-06 en proportie c bij product II-08) wordt in sommige rechtbanken wel een verslag van de bespreking gemaakt. Van dergelijk verslag is er vandaag echter geen kwantitatief spoor in Dumbo terug te vinden (als er geen verslag is, is er vanzelfsprekend evenmin iets in Dumbo van terug te vinden). Het onderscheid tussen rechtbanken waar de griffier verslagen maakt van besprekingen en andere rechtbanken (waar de griffier eventueel zelfs niet aanwezig is bij de bespreking), zal gemaakt worden op het niveau van de scenario's (zie 1.2.5). Dit onderscheid (dat ook bij de andere proporties van de betreffende producten II-06 en II-08 kan gemaakt worden) heeft immers zeker implicaties voor de werklast, mogelijk ook voor de kwaliteit van de dienstverlening.

Wanneer de beslissing na bespreking wèl in een beschikking wordt gegoten, is een (evenmin in Dumbo terug te vinden) onderscheid gemaakt al naargelang dit is gebeurd in het kader van een vooraf geplande kabinetsbespreking, dan wel in het raam van een onverwachte voorleiding. Dit onderscheid is belangrijk vermits in het laatste geval een jeugdrechter ook kan te maken hebben met minderjarigen die onder toezicht staan van een andere jeugdrechter, wat van invloed kan zijn op werklast (mogelijk minder vertrouwd met het dossier en meer voorbereiding nodig), legaliteit (1 minderjarige = 1 jeugdrechter) en impact (vertrouwensband met vaste jeugdrechter versus andere kijk).

Binnen de MOF-beschikkingen (II-06) is de proportie in het kader van een voorleiding nog verder opgedeeld al naargelang het een “Everbergcontext” betreft of niet. “Everbergbeschikkingen” komen tot stand in een specifieke context (aanwezigheid parket, na een eerste beslissing op vaste termijnen,...) en vereisen specifieke handelingen (bijv. voor de griffier). Ook de afwegingen met betrekking tot de kostprijs en de impact op de kwaliteit zouden anders kunnen zijn.

Soms wordt er (in een POS-problematiek) een gezamenlijke kabinetsbespreking georganiseerd voor een aantal minderjarigen (dossiers) binnen één gezin. Dit leidt regelmatig tot identieke beslissingen. Vandaar dat eenzelfde onderscheid werd gemaakt als bij vonnissen (product II-03) tussen een unieke beslissing (of een eerste beschikking binnen een reeks gelijkaardige beschikkingen voor meerdere gezinsleden) enerzijds en ‘identieke’ beslissingen anderzijds. Binnen een gezin met 3 kinderen waarbij de beschikkingen dezelfde zijn zullen er dus 2 identieke beschikkingen worden geteld en één unieke beschikking.

2.4.3.2. BESLISSINGEN ZONDER BESPREKING

De producten **II-07 en II-09** betreffen beslissingen die genomen zijn zonder daarvoor de minderjarige of zijn vertegenwoordiger in het kabinet te zien. Zowel bij MOF (II-07) als voor POS (II-09) zijn aparte proporties voorzien, naargelang het gaat om beslissingen die in een beschikking zijn gegoten, dan wel om beslissingen via akkoordstempel (proportie c). Voor de beschikkingen is verder onderscheid gemaakt tussen beschikkingen die louter dienen ter regularisatie van een reeds bestaande situatie (proportie b) en andere beschikkingen waar een bestaande maatregel minstens gedeeltelijk wordt gewijzigd (proportie a). Ook de ‘1/3 kinderbijslag’ beschikkingen zijn apart genomen (proportie d). De gemaakte onderverdelingen in proporties zijn niet alleen belangrijk van uit werklastoogpunt (vanuit magistratenoogpunt bijv. lichter bij proporties b, c en d dan bij proportie a). Het laat ook discussies toe omtrent de opportuniteit van bepaalde werkwijzen.

Specifiek voor de Brusselse situatie is bij product II-09 een proportie e voorzien, voor beschikkingen ter homologatie van het door de Dienst voor jeugdbijstand (service d’aide à la jeunesse) voorgesteld hulpprogramma, wanneer de rechtbank wordt gevat op basis van Art. 9 van de Brusselse Ordonnantie van 29/4/2004.

In Dumbo kan ingegeven worden dat er een beschikking is gemaakt. Het veld M_GREFDECSUBTYPE geeft aan welke beslissing er werd genomen, maar het gaat daarbij niet om de hier gevolgde indeling in proporties. Gegevens over via akkoordstempels

meegedeelde beslissingen worden niet in het systeem geregistreerd. Dumbo bevat evenmin gegevens over weigeringen van akkoord (ook dit zijn beslissingen die bij de productenvolumes dienen meegerekend te worden).

2.4.4. Andere producten binnen de protectionele sfeer (II-10 tot II-13 en II-99)

Een aantal activiteiten resulteren in producten waarvan de frequentie niet bijzonder hoog ligt. Men zou dan ook kunnen overwegen deze producten samen te nemen onder de noemer “andere” (product II-99). Frequentie van voorkomen is echter niet het enige criterium om producten te onderscheiden (zie onder 1.2.1). Vandaar dat hieronder een drietal producten worden voorgesteld, naast het steeds te voorziene product 99 als restcategorie.

- Bijdragen aan vonnissen en arresten van andere rechtsinstanties (product **II-10**).

De vonnissen van de bijzondere jeugdkamer zijn producten van de Rechtbank van eerste aanleg. Vermits deze kamer o.a. moet bestaan uit rechters die de gespecialiseerde opleiding voor jeugdmagistraten hebben gevolgd, is de kans reëel dat een beroep wordt gedaan op jeugdrechters om mee in de bijzondere jeugdkamer te zetelen. In die zin kan men dus spreken van “Bijdragen aan de vonnissen van de bijzondere jeugdkamer” (proportie a van product II-10), waaronder dan activiteiten ressorteren als het deelnemen aan de zitting(en) en het beraad, de voorbereiding van de zitting (doornemen van het dossier), het nalezen van het vonnis en de ondertekening ervan. Bij deze vonnissen kan het zowel gaan om veroordelingen, als om het aanstellen van een college van deskundigen, de behandeling van burgerlijke belangen,...

Een gelijkaardig fenomeen is het zetelen van jeugdmagistraten in de hoven van Assisen. In dit geval betreft het producten van de hoven van Beroep, waartoe desgevallend rechters van de jeugdrechtbank (kunnen) bijdragen (proportie b van product II-10).

De vonnissen van de bijzondere jeugdkamer zullen niet uit Dumbo maar uit REA moeten gehaald worden. Wel kan men via Dumbo een beeld krijgen van het aantal uithandengevingen (specifieke ‘decision subtype’). Voor de assisenzaken zal men uit de gegevens van het hof van beroep moeten putten.

- Art. 74 van de Wet op de Jeugdbescherming voorziet dat de jeugdrechter minstens twee keer per jaar de door hem/haar geplaatste minderjarigen bezoekt in de instelling. Ook al komt men daar niet in alle jeugdrechtbanken toe, dan zal men hiervoor toch een product moeten voorzien (desnoods met volume nul), als men een volledig beeld van de personeelsbehoeften wil kennen en/of als men wenst dat het beleid zich uitspreekt over het al of niet (of in welke mate) handhaven van dit product. Vandaar het weerhouden van een product **II-11**: “Opgestelde verslagen naar aanleiding van afgelegde bezoeken aan in instellingen geplaatste minderjarigen”.

Het volume afgelegde bezoeken is geen uit Dumbo af te leiden gegeven. Als men in de statistieken al een beeld heeft van het aantal openstaande dossiers, dan zegt dit nog niets over de hoeveelheid waar het minderjarigen betreft die in een instelling zijn geplaatst en waarop art. 74 van toepassing is. Hoe dit artikel moet geïnterpreteerd worden is bovendien ook niet erg duidelijk.

Dit product mag niet verward worden met het bezoeken van instellingen om die beter te leren kennen, bijv. ook al zit er geen enkele minderjarige die onder toezicht van de betreffende jeugdrechter staat. Deze activiteit ressorteert onder het geheel van ondersteunende activiteiten (groep C).

- Krachtens art. 49 van het Vlaams decreet Bijzondere Jeugdbijstand van 7/3/2008 dient de leidend jeugdrechter verslag uit te brengen bij de erkenning van instellingen.

Er werd geopteerd om hiervoor een apart product **II-12** "Afgeleverde verslagen over de erkenning van instellingen" te voorzien, ook al pleit de frequentie van deze activiteiten daar niet direct voor. De totstandkoming kan echter heel uiteenlopend van aard zijn en gaan van een beslissing die louter op schriftelijke stukken is gebaseerd tot een beslissing na vergaderingen of bezoeken aan de instelling. Mogelijke verschillen tussen jeugdrechtbanken kunnen eventueel uitgedrukt worden door diverse scenario's (zie 1.2.5) te voorzien.

Dit product kan vanzelfsprekend enkel een volume hebben voor zover de betreffende jeugdrechtbank met dit Decreet te maken heeft.

- Het Decreet van de Franse gemeenschap van 4 maart 1991 voorziet dat jeugdrechters dienen te zetelen in diverse organen zoals de "Conseil d'Arrondissement de l'Aide à la Jeunesse" (art. 22) of – niet voor alle jeugdrechtbanken – de "Conseil communautaire de l'aide à la jeunesse" (art. 28). Omdat het hier om wettelijk voorziene activiteiten gaat, is ervoor geopteerd om deze in een apart protectioneel product **II-13** onder te brengen en niet onder groep C (zie verder). Ook hier zal dit product enkel een volume verschillend van nul kunnen hebben voor zover de betreffende jeugdrechtbank met dit Decreet te maken heeft.

Omdat de producten II-12 en II-13 in totaal andere volume-eenheden zullen worden uitgedrukt, zijn zij niet als twee proporties van een enkel product weerhouden. Beide producten hebben wel gemeen dat volumegegevens vandaag niet uit het informatiesysteem zijn te halen.

Product II-99 is weerhouden als restcategorie, ook al zijn er momenteel geen (resultaten van) activiteiten die hieronder ressorteren.

2.5. GROEP L – PRODUCTEN WAAR ENKEL DE GRIFFIE IN TUSSENKOMT

Groep L – Producten waarin enkel de griffie tussenkomt

- 01 – behandeling van beroepen in burgerlijke zaken
- 02 – behandeling van beroepen in protectionele zaken
- 10 – ondersteunde burgerlijke zittingen (bodewerk)
 - a. zitting met inleidingen
 - b. zitting zonder inleiding
- 11 – ondersteunde protectionele zittingen (bodewerk)
- 30 – niet rechtstreeks aan producten gerelateerde activiteiten van transport en archivering
- 99 – geheel van andere producten

2.5.1. Behandeling van beroepen in burgerlijke en protectionele zaken (resp. producten L-01 & L-02)

Argument voor een onderscheid tussen beide producten is het feit dat er een wezenlijk verschil in het gedeelte van het procesverloop dat zich situeert vóór de interventie van het hof van beroep: de akte van beroep in burgerlijke zaken wordt niet door de jeugdrechtbank opgesteld.

De volumes van deze producten zijn in principe uit Dumbo te halen (er zijn specifieke codes voor).

2.5.2. Ondersteunde zittingen (“bodewerk”) (producten L-10 & L-11)

Reeds in maart 2009 besliste de magistrat-projectleider voor de werklasmeting bij de zetel dat de (behandeltijden van) activiteiten die door bodes verricht worden, dienden meegerekend te worden, weliswaar als tijd voor griffiers of administratief personeel (“gezien de onzekerheid over het behoud van de functie van zittingsbode”).

In het model werklasmeting voor de hoven van Beroep, werd dan ook voorzien in producten voor de vandaag of in het verleden door bodes verrichte zittingsactiviteiten. Intussen regelt omzendbrief nr. 154bis van 10 juni 2010 (die eerdere bepalingen van omzendbrief nr. 154 van 23/12/2009 opheft) een vermindering van de prestaties van de bodes ter terechtzitting. Om het aantal uren beschikbaarheid van bodes voor een rechtbank te berekenen wordt in de omzendbrief rekening gehouden met bepaalde zittingen (o.a. voor jeugdzaken), wordt van die zittingen het gemiddelde jaarlijkse aantal berekend (op basis van de jaren 2007, 2008 en 2009) en voorziet men een bodeaanwezigheid voor 2,5 uren per zitting.

Zonder daarbij uitspraak te doen over de pertinentie van de berekeningswijze van de omzendbrief, is het voor een discussie over de nood aan bodes (of aan personeel dat het bodewerk overneemt in hun afwezigheid) bijgevolg belangrijk hiervoor producten te voorzien.

Omdat die noden anders kunnen zijn al naargelang de zitting, is vooreerst een opsplitsing gemaakt tussen de ondersteuning van protectionele en van burgerlijke zittingen (respectievelijk producten L-11 en L-10). Binnen de ondersteuning van de burgerlijke zittingen zijn twee proporties voorzien volgens het al of niet voorkomen van inleidingen.

In het verleden speelden de bodes ook een belangrijke rol bij het wegwijs maken van het publiek in de wachtzalen en gangen en bij het goede verloop van besprekingen in de kabinetten. Voor zover het hier niet aan zittingen gebonden activiteiten betreft, ressorteren deze niet onder de hier vermelde producten maar onder de onthaalactiviteiten van groep C of onder de transportactiviteiten van product L-30.

2.5.3. Archivering en transport van stukken (product L-30)

Het gaat hier niet om de activiteiten die direct bijdragen tot de producten van groep I of II (bijv. uithalen van een dossier zodat de jeugdrechter een beslissing kan maken) of die te maken hebben met het afleveren en kopiëren van stukken, attesten, vonnissen of dossiers (zie verder), maar wel bijv. om het twee keer per jaar nagaan of dossiers in het levend archief kunnen afgesloten worden, het transport van het levend archief naar kelder of zolder, en het regelen van de overheveling naar het rijksarchief.

Wat het afleveren en kopiëren van stukken, attesten, vonnissen, dossiers e.d. betreft, dient een onderscheid gemaakt te worden tussen wat ambtshalve afgeleverd of verstuurd wordt enerzijds en wat op expliciete vraag van een partij die een proces voert/voerde wordt behandeld. In het eerste geval gaat het om handelingen die inherent zijn aan het voortbrengen van de producten van groep I en II. Of eenzelfde redenering ook moet gevolgd worden voor het behandelen van expliciete vragen naar informatie (door bij elk product hier een tijd voor te voorzien) is in het project werklasmeting nog een open vraag. Als deze behandelings-tijd niet per product wordt “geventileerd”, zal er bij groep C (onder het label “informatieverschaffing”) tijd voor moeten voorzien worden.

2.6. GROEP C – ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN

Groep C – Ondersteunende activiteiten of producten los van de productieprocessen

- 01 – beheer
- 02 – opleiding
- 03 – informatieverschaffing

In het jargon van de werklasmeting gaat het hier om de “niet productgebonden activiteiten”

Het betreft drie klassieke en ruime categorieën, die als dusdanig niet specifiek zijn voor de jeugdrechtsbanken, maar ook voorkomen bij andere entiteiten als vrederechters, hoven van beroep, etc. De precieze activiteiten die eronder ressorteren en/of het aandeel (en de ervoor benodigde tijd) van dergelijke activiteiten binnen het geheel van de werkzaamheden en tijdsbesteding, kunnen natuurlijk wel verschillen van entiteit tot entiteit.

Onder management of beheer (C-01) ressorteren alle activiteiten die te maken hebben met de leiding en het beheer van de dienst: dienstregelingen, planning van zittingen, personeelszaken,... Ook het vertegenwoordigen van de dienst op vergaderingen met het hoofdbestuur, het hof van beroep, enz. behoren hier toe.

Onder opleiding (C-02) wordt zowel het krijgen van opleiding als het geven van opleiding verstaan. Opleiding is hier ook niet beperkt tot de georganiseerde vormen van bijv. IGO, maar kan ook bestaan uit zelfstudie, het bijhouden van documentatie e.d.

Informatieverschaffing (C-03) behelst allerhande onthaalactiviteiten (beantwoorden van telefoons, balie, ...). Oriënterend of reoriënterend onthaal, hetgeen totaal niet is gebonden aan een dossier behoort hier zeker toe: (toevallige) bezoekers die de weg kwijt zijn, telefonische oproepers die het eerste nummer op hun lijst bellen, de bezoeker die wil weten hoe een zaak moet aanhangig gemaakt worden,... Voor onthaal dat betrekking heeft op een bepaald dossier (telefonische vraag naar stand van zaken, vraag aan de balie voor inzage,...), zal een keuze moeten gemaakt worden of men dit in deze rubriek dan wel direct onder de producten laat ressorteren (zie ook de laatste paragraaf bij L-30).

Vanzelfsprekend zal de grens tussen de hier voorziene drie categorieën of zelfs het onderscheid met de eerder opgesomde producten niet altijd even duidelijk zijn: is een jaarverslag bijv. een instrument dat het beheer ten goede komt of ziet men het eerder als informatieverschaffing? Naar de toekomst toe is het natuurlijk wel van belang dat er hierover afspraken worden gemaakt. Ook van het “begeleidingscomité voor de werklasmeting bij de zetel” wordt een inbreng omtrent de invulling van deze categorieën verwacht.

3. VOLGENDE STAPPEN

3.1. ACTIES

Het beschikken over een productenlijst waar merendeel van de betrokken actoren kunnen achterstaan, is een belangrijke verwezenlijking. Dit is echter geen (eind)doel op zich. Zoals in eerdere hoofdstukken uitgelegd, zijn de producten een ideaal uitgangspunt om te reflecteren over efficiëntie en effectiviteit.

Zodra men dergelijke reflectie enige diepgang wil geven, zal het noodzakelijk zijn aan de producten diverse concepten en kenmerken te koppelen, zoals processen (activiteiten[blokken]) en volumes. Het beschikken over eenduidige volumegegevens voor elk van de bepaalde producten is onontbeerlijk om vragen rond kostprijs of werklust (en dus ook rond doelmatigheid en doeltreffendheid) te kunnen beantwoorden.

Volgende vragen dringen zich bijgevolg op:

1. Zijn voor de weerhouden producten (en proporties) volumegegevens voorhanden?
2. Als het antwoord op de vraag sub 1. bevestigend is: zijn de beschikbare volumegegevens eenduidig?
3. Als het antwoord op de vraag sub 1. ontkennend is: hoe kunnen de ontbrekende maar noodzakelijke volumegegevens bekomen worden?

Deze vragen kunnen vertaald worden in de hieronder besproken actiestappen.

3.1.1. Nagaan van de beschikbaarheid van volume-gegevens

In de eerste plaats gaat het hierbij om het al of niet beschikbaar zijn in het Dumbo-systeem. Bij de bespreking van de producten in punt 2, zijn vaak reeds aanduidingen vermeld over de beschikbaarheid. De informatie blijft hier echter voor een stuk onduidelijk. Soms is er in het systeem wel een veld (en code) voorzien maar wordt dit niet door alle rechtbanken gebruikt (laat staan dat het bestaan ervan al gekend is). Een gestructureerd nagaan van de beschikbaarheid dringt zich dan ook op. Allicht kan men hiervoor ten dele teruggevallen op wat andere actoren (zie onder 3.2) op dit gebied al in kaart gebracht hebben of aan het inventariseren zijn.

Verder dient niet alleen gekeken te worden naar direct beschikbare informatie maar ook naar benodigde informatie die indirect kan afgeleid worden uit niet-direct relevante gegevens die zich wel in het systeem bevinden: door combinatie van een aantal gegevens, doordat een benodigd gegeven correleert met een bestaand gegeven,...

Tenslotte zal ook moeten gekeken worden naar gegevens die buiten Dumbo beschikbaar zijn: in andere systemen of zelfs op papieren dragers binnen of buiten de jeugdrechtbank bijgehouden informatie.

3.1.2. Nagaan en desgevallend bewerkstelligen van de eenduidigheid van volume-gegevens

Beschikbare gegevens zijn maar ten volle bruikbaar als zij betrouwbaar zijn.

Dit impliceert in de eerste plaats dat iedereen onder de gebruikte termen hetzelfde verstaat. Het gaat daarbij niet alleen om de benamingen zelf van de producten en proporties, maar ook om de verdere omschrijving ervan en om de volume-eenheden. Dekt “protectieel” voor alle actoren eenzelfde lading, is raadkamer gelijk aan kabinet, wat is te verstaan onder een “met een eindvonnis gelijk te stellen tussenvonnis”,...

Betrouwbaarheid veronderstelt verder ook dat elke rechtbank ook op eenzelfde manier telt en kwantitatieve gegevens invoert.

Het bewerkstelligen van (een hogere trap van) betrouwbaarheid is een continu proces. Eens een bepaalde drempel van betrouwbaarheid is bereikt, kan men een systeem operationeel gebruiken en vervolgens het niveau verder opvoeren.

Om deze drempel te halen, zal het nodig zijn dat vooral de actoren op het terrein, daarin bijgestaan (voor coördinatie) door andere instanties (cf. infra) van gedachten wisselen en desgevallend richtlijnen opstellen.

3.1.3. Bekomen van nodige maar nog niet beschikbare volume-gegevens

Voor essentiële gegevens die vandaag niet beschikbaar zijn, zal moeten nagegaan worden hoe deze naar de toekomst toe kunnen ingezameld en bewaard worden, zonder daarbij de dagdagelijkse werkzaamheden op het terrein danig te verstoren of te verzwaren.

Vanzelfsprekend zal daarbij in de eerste plaats moeten nagegaan worden of Dumbo hier mogelijkheden biedt, maar ook (externe) bronnen en -systemen moeten niet uitgesloten worden.

Een andere mogelijkheid blijft het periodiek en steekproefsgewijs uitvoeren van “manuele tellingen” of observaties op het terrein, door bijv. mensen van het VBSW.

3.2. ACTOREN

Bij de uitvoering van bovenvermelde actiestappen kan de CMRO een ondersteunende rol spelen. Toch lijkt hier vooral een taak weggelegd voor een aantal andere actoren, waaronder in de eerste plaats de jeugdrechtbanken zelf, het Centrum voor informatieverwerking en het Vast bureau voor Statistiek en Werklastmeting.

3.2.1. Het terrein

Niemand weet uiteraard beter dan de rechters, griffiers en andere personeelscategorieën van de jeugdrechtbanken zelf wat zich in hun rechtbank bevindt aan gegevens, hoe bepaalde begrippen worden gehanteerd en begrepen, etc. Komen tot een eenduidige terminologie en een grotere betrouwbaarheid van de gegevens (o.a. door op uniforme manier gegevens in het systeem te brengen) is evenmin mogelijk zonder de bereidwilligheid en inzet van de jeugdrechtbanken.

Een in het kader van dit project georganiseerde rondvraag blijkt ook dat bij sommige magistraten en griffiers deze bereidheid ook aanwezig is.

Vanzelfsprekend moet de van de jeugdrechtbanken gevraagde inspanning en tijdsinvestering binnen de perken en blijven en zo min mogelijk interfereren met de dagdagelijkse werking.

3.2.2. Het CIV

In het informatiebeheer van de jeugdrechtbanken neemt Dumbo een centrale plaats in. Enkel het centrum voor informatiewerking is bij machte dit systeem (verder) aan te passen aan de noden van de rechtbanken en de beleidsinstanties. Het CIV is dan ook een cruciale actor, zowel bij de beoordeling van hoe aan bepaalde wensen tegemoet kan gekomen worden als bij de uitvoering van de aanpassingen.

3.2.3. Het VBSW

Producten zoals ze in dit project zijn bepaald, zijn voor het Vast bureau belangrijk in twee opzichten.

Vanuit het perspectief werklasmeting, vormt de bepaling van de producten van een rechtsinstantie een noodzakelijke etappe om te komen tot een model van werklasmeting.

Anderzijds, vanuit haar missie om o.a. het beleid te voorzien van bruikbare statistieken, heeft het Bureau ook reeds op het terrein gewerkt rond beschikbaarheid van gegevens e.d.

Vanzelfsprekend is de nood aan informatie van een kamerlid of van een wetenschapper die willen weten hoe bepaalde vormen van jeugdcriminaliteit zijn geëvolueerd van een andere

aard dan de gegevens die nodig zijn om uitspraken te kunnen doen rond werklast of efficiënt beheer van middelen. Het onderscheid tussen een zaak van zakkenrollen en een inbraak blijkt op het vlak van werklast weinig relevant te zijn, terwijl dit vanuit criminologisch beleid natuurlijk wel belangrijk kan zijn.

Het VBSW is ideaal geplaatst om erover te waken dat het voor de jeugdrechtbanken (steeds evoluerend) informatiesysteem beantwoordt aan de heel diverse behoeften. Een mogelijke coördinerende rol van het VBSW zou echter verder kunnen gaan dan het inventariseren van de (informatie)noden en het vertalen hiervan naar het CIV toe. Het bureau zou ook een rol kunnen spelen bij het in kaart brengen van wat diverse actoren aan gegevens beschikbaar hebben en het nagaan in welke mate deze kunnen uitgewisseld worden. Er dient daarbij gedacht te worden aan instanties als het Vast Bureau W&O (Werklastmeting en Organisatie van het openbaar ministerie), de statistische analisten van het College van Procureurs-generaal, de (jeugd)parketten, het NICC, de diensten van de gemeenschappen die werken rond de bijzondere jeugdbijstand, hoven en rechtbanken buiten de jeugdafdeling.

* *

*

Wettelijk dépot: januari 2012

D/2012/12.124/2

